

God bouwt geen luchtkasteel

Uitleg en vragen bij Esther 4 door Rein den Hertog

Bij de bespreking van het eerste hoofdstuk van het boek Esther werd al duidelijk dat veel van de macht en heerlijkheid van deze wereld slechts schijn is. Van de buitenkant lijkt het wel heel wat, maar als je goed kijkt kun je zien dat er van alles aan de hand is. Ook in hoofdstuk 4 worden we weer geconfronteerd met de schijnwerkelijkheid van deze wereld. De schrijver ontmaskert haarfijn de pogingen van deze wereld om het kwaad te maskeren en hij zet er veel mooiers tegenover!

Ontkenningsgedrag

Aan het begin van hoofdstuk 4 komen we Mordechai tegen die in rouwkleren door de stad loopt. Hij is op de hoogte van het plan van Haman en is letterlijk in zak en as. We zien hem door de stad lopen, al klagend en jammerend. Het zal nogal een gezicht geweest zijn!

Verder dan de paleispoort komt Mordechai echter niet, want het is niet toegestaan om het paleis in rouwkleding binnen te gaan. We zijn geneigd hier zo maar

Herken jij het beeld dat wij het moeilijk vinden om met rouw en verdriet om te gaan? Op welke manier geef jij rouw en verdriet een plek in je leven? Zou je anderen ook laten merken dat je in rouw bent?

overheen te lezen, maar het is goed om juist dit soort details op ons in te laten werken. Niemand mocht in rouwkleding het paleis binnen gaan. Blijkbaar wilde Ahasveros en zijn hovelingen niet opgeschrikt worden door mensen die met rouw en verdriet te maken hadden. Wat zou de reden hier anders voor kunnen zijn geweest dan dat de koning zijn idylle van rust en blijdschap niet verstoord wilde zien? Aan het hof van koning Ahasveros was voor verdriet en rouw geen plek, want daar was alles goed. Althans, dat wilde hij zijn hovelingen en gasten doen geloven.

Het is een typisch staaltje ontkenningsgedrag. Zolang je maar net doet dat er niets aan de hand is, kun je het nog zelf gaan geloven ook. Daarin staat Ahasveros niet alleen. Dat geldt net zozeer voor ons. Ook wij kunnen naar buiten een beeld wekken dat alles in ons leven goed gaat. Als je kijkt naar de berichtgeving op sociale media, dan zie je daar toch vooral plaatjes

In zekere zin zou je Esther een beeld van Gods volk op aarde kunnen noemen. Zou het kunnen dat we als kerk ook op Esther lijken in de zin dat we ons niet werkelijk interesseren voor wat er buiten de kerkmuren zich afspeelt? Doen wij als kerk ook aan struisvogelpolitiek?

van blijde en vrolijke mensen die amper met tegenslag te maken hebben. We vinden het blijkbaar lastig om om te gaan met rouw, verdriet en tegenslag. Liever doen we alsof het er niet is.

En Esther? Esther weet nog van niets. Zij zit in haar paleis en weet niets van het lot dat haar volk en dus ook haarzelf boven het hoofd hangt. Je krijgt de indruk dat ze vrijwillig of ongewild in een cocon leeft en maar weinig meekrijgt van de buitenwereld. Heel het Joodse volk is in rouw, behalve Esther. In het paleis is ze veilig als koningin en je krijgt het beeld dat de buitenwereld – behalve haar oom – haar ook niet veel interesseert.

Overigens laat Esther zien door en door Perzisch te zijn. Ook zij wil dat Mordechai zo snel mogelijk andere kleren aantrekt. Weg met die rouwkleding. Dat zal natuurlijk bedoeld zijn om hem te kunnen ontvangen, maar ze had natuurlijk ook eerst kunnen (laten) vragen wat er aan

de hand was om erachter te komen of die rouwkleding gepast was. Had ze geweten waarom Mordechai deze kleren droeg, dan zou ze hem niet gevraagd hebben deze uit te trekken.

Alleen maar bezig met zichzelf

Esther weet echt niet wat er speelt, maar ze gaat het nu vragen. Natuurlijk moet dat door bemiddeling, want ze kan zelf zo niet het paleis uit lopen. En Mordechai doet vervolgens uitgebreid verslag. Hij weet precies te vertellen wat er aan de hand is en kan zelfs een kopie van het bevelschrift overleggen. Zijn zakelijke weergave van de feiten doet hij eindigen met een oproep: 'ga naar de koning en smee om genade!'

En wat doet Esther? Esther doet niets. Esther is bang. Bang voor haar eigen leven. In haar

antwoord aan Mordechai zegt ze niets over haar volksgenoten die bedreigd worden, ze zegt ook niets over Mordechai... ze zegt alleen

Probeer je eens te verplaatsen in Esther: wat zou jouw reactie zijn? Heb je weleens te maken gehad met een situatie waarin opkomen voor de waarheid ten koste van jezelf ging?

maar iets over haarzelf. 'Niemand kan ongevraagd bij de koning komen', zegt ze, 'en ik ben er al dertig dagen niet geweest, dus de kans dat ik gevraagd wordt is klein. En als ik ongevraagd ga, word ik gedood.' Esther is alleen maar met haar eigen lot en welzijn bezig. Ze rept met geen woord over het noodlot van het Joodse volk. Ze spreekt niet eens haar afschuw uit over het verschrikkelijke plan van Haman. Niet van dat alles. Zolang Esther het zelf maar overleeft,

dan is het goed. Althans, die indruk krijg je.

In een eerdere vraag zei ik dat Esther een beeld is van de kerk. De vergelijking met Esther gaat niet helemaal op, maar tegelijk houdt ze ons wel een spiegel voor: zou het kunnen zijn dat we als kerk meer bezig zijn met ons eigen voorbestaan, dan met de nood van de wereld? Kunnen ons binnenkerkelijke discussies ook een teken zijn van het feit dat we teveel met onszelf en te weinig met de wereld bezig zijn?

We kunnen nu natuurlijk Esther hierom veroordelen, maar de vraag is gerechtvaardigd: is dat bij ons zoveel anders? Als wij ons in de situatie van Esther verplaatsen, wat zouden wij dan doen? Als wij in een

situatie terecht komen waarin we moeten kiezen tussen zwijgen en doen alsof er niets aan de hand is, of iets zeggen van de dingen die niet goed zijn, wat doen we dan? Laten we het op een beloop, of durven we voor de waarheid uit te komen en te laten zien dat we bij God horen?

De zeepbel wordt doorgeprikt

Mordechai is duidelijk tegen Esther: 'Denk niet dat je veilig bent achter je schijnbare zekerheid en je egoïsme. Integendeel, God zal op andere manieren zijn volk beschermen en jij zult alsnog verloren gaan. Samen met je droom.' Esther probeert met de werkelijkheid om te gaan als een echte Perzische: door rouw en verdriet te ontkennen, en vooral met zichzelf bezig te zijn.

Maar Mordechai is duidelijk. Zijn woorden laten aan helderheid niets te wensen over. Als Esther doet alsof er niets aan de hand is en alleen aan zichzelf denkt, dan blijft ze uiteindelijk alleen over. God heeft haar niet nodig om zijn volk te redden.

Dat geldt natuurlijk niet alleen voor Esther maar voor ieder van ons persoonlijk. Als wij een schijnwereld ophouden, waarin we naar buiten en anderen toe goed weer spelen, door gebrokenheid, oneerlijkheid en schuld te ontkennen, dan redden we het niet. Als we onze ogen sluiten voor onrecht in onze omgeving en in ons eigen leven, door net te doen of het er niet is, dan gaan we verloren. Als we alleen met ons eigen belang bezig zijn, dan gaan we verloren.

Dat geldt ook voor ons als kerk: op het moment dat we onze ogen sluiten voor de wereld en ons beperken tot onze eigen binnenkerkelijk discussies, dan zal God elders redding vandaan laten komen, maar dan gaan wij als kerk verloren. Ook als kerk zullen we in geloof stappen moeten maken om in deze wereld en samenleving te vechten voor het voortbestaan van Gods volk. We kunnen ons niet terugtrekken achter de schijnbaar veilige muren van de kerk om daar alleen maar met onze eigen welzijn bezig te zijn.

De kracht van de gemeenschap

Esther komt gelukkig tot inkeer. Ze begrijpt de ernst van de situatie na Mordechai's oproep en dan leert ze ons gelijk een wijze les. Ze belooft naar de koning te gaan, maar ze beseft dat ze dat niet in haar eentje kan. Natuurlijk moet ze alleen naar Ahasveros toe, maar ze moet gedragen worden door de Joodse gemeenschap.

Drie dagen moeten de Joden vasten. Ongetwijfeld zullen ze

tijdens dit vasten ook gebeden hebben. En zo gaat Esther naar de koning. Alleen, maar tegelijk ook niet. Want ze omgeven door de gebeden na haar Joodse volksgenoten.

Esther beseft dat ze niet in haar eentje de uitdaging aan kan. Ze heeft mensen nodig die voor haar bidden en om haar heen staan. Dat geldt net zozeer voor ons. Wanneer heb jij het laatst een moeilijke uitdaging gedeeld met gelovigen en voor je laten bidden? Kun je ook aangeven wat dit met je deed? Zouden we hier als kerk verder in kunnen groeien, en hoe?

Een beeld van Jezus

Esther waagt het er op...en meteen wordt ze een beeld van de Here Jezus Christus. Onze Here bleef niet in zijn fijne koninklijke paleis. Hij sloot niet z'n ogen voor de ellende, de leugens en

Esther wordt direct na haar ommekeer een beeld van de Here Jezus. In haar daden wijst ze vooruit op Jezus Christus. Op welke manier ben jij een beeld van Jezus? Wijzen jouw daden ook op Hem?

de pijn van deze wereld, maar verliet heel doelbewust de hemel. Hij ging onze ellende binnen. Esther deed een waagstuk, waarbij ze niet

zeker wist hoe het zou aflopen. Jezus waagde niets, maar deed doelbewust afstand van zijn koninklijke heerlijkheid in de wetenschap dat het dood en verdriet zou opleveren.

Daarom zijn we kerk. God wil geen schijnwereld opbouwen in een droomkasteel. God wil onze werkelijkheid binnenkomen om onze levens vanbinnen te vernieuwen. God wil de dood bestrijden, niet door hem te ontkennen, maar door hem te overwinnen, door hem in zich op te nemen. Dat deed God is Jezus Christus. Dat is het evangelie en daarom heen ontstaat een gemeenschap van mensen die de werkelijkheid onder ogen durven te komen: want niets kan hen scheiden van de liefde van God.